

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Н.С.ВІНТАЄВА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА
ДИСЦИПЛІНИ

«РИСУНОК ЛЮДИНИ ТА ЛАНДШАФТУ»

(для студентів 5 курсу денної форми навчання напряму 1201 –
«Архітектура» спеціальності 7.120102 – «Містобудування»)

Програма навчальної дисципліни та робоча програма дисципліни «Рисунок людини та ландшафту» (для студентів 5 курсу денної форми навчання напрямів 1201 – «Архітектура» спеціальностей 7.120102 – «Містобудування») /Укл. Н.С.Вінтаєва - Харків: ХНАМГ, 2009. – 12 с.

Укладач: Н.С. Вінтаєва

Рецензент: зав. каф., канд. мистецтвознавства, доцент О.С.Соловйова

Рекомендовано кафедрою архітектурного моніторингу міського середовища, протокол № 2 від 13.10.2009 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	6
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни.....	7
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	8
2.2. Зміст дисципліни.....	9
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента.....	10
2.4. Практичні заняття (денне навчання).....	10
2.5. Самостійна навчальна робота студента.....	10
2.6. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	11
2.7. Інформаційно-методичне забезпечення.....	11

ВСТУП

Дисципліна «Рисунок людини та ландшафту» (для студентів 5 курсу денної форми навчання напряму 1201 – «Архітектура» спеціальності 7.120102 – «Містобудування») є вибірковою дисципліною професійної підготовки студентів-архітекторів за освітньо-кваліфікаційним рівнем підготовки спеціаліста і вивчається протягом одного семестру.

Програма дисципліни розроблена на основі:

- СВО ХНАМГ ОКХ підготовки спеціаліста напряму 1201 – «Архітектура» спеціальності 7.120102 – «Містобудування», Харків, 2002 р.
- СВО ХНАМГ ОПП підготовки спеціаліста напряму 1201 – «Архітектура» спеціальності 7.120102 – «Містобудування», Харків, 2002 р.
- СВО ХНАМГ Навчального плану спеціальності Містобудування 2006 р.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Мета та завдання вивчення дисципліни.

Мета – вдосконалити просторове мислення, образотворчу майстерність для професійного підходу з різноманітними формами оточуючого світу, вміння орієнтуватися в реальному середовищі і фіксувати своє відношення до нього, виражати свої думки у візуальному вигляді – рисунку.

Завдання:

- стимулювати просторово-образне мислення студента образотворчими засобами;
- вміння зображувати ландшафт і людину як частину живої природи і як масштабний стереотип;
- дати студенту системні практичні знання і вміння з рисунку людини і ландшафту для вирішення професійних завдань архітектора.

Предмет вивчення у дисципліні – принципи і методи рисунка людини і ландшафту.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Рисунок, живопис, скульптура	Основи наукових досліджень
Історія мистецтв, архітектури і містобудування	Архітектурне і містобудівне проектування
Архітектурне проектування	Архітектурна композиція

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

(відповідно до стандартів ОПП)

Модуль 1. Вивчення фігури людини як відповідності окремих частин організованому цілому. Вивчення архітектурно-ландшафтного середовища засобами рисунка.

(4 /144 кредитів/годин)

ЗМ 1.1 Начерки і зарисовки фігури людини.

(1/36 кредитів/годин)

Вивчення руху фігури людини засобами начерку. Визначення характерних рис фігури людини у начерк. Вдосконалення майстерності миттєвого зображення натури.

ЗМ 1.2 Рисунок фігури людини. Вивчення пластичної анатомії фігури

людини як конструктивної основи зображення.

(2/72 кредитів/годин)

Визначення пропорцій і руху фігури людини одночасно з конструктивною побудовою. Розгляд скелету людини як рухливої конструкції.

Вивчення м'язів фігури людини як основи її зовнішнього рельєфу.
Використання основних «точок-маяків» у вивченні руху людини.
Моделювання форми фігури людини в просторі за допомогою світлотіні.

ЗМ 1.3 Рисунок архітектурно-ландшафтного середовища.

(1/36 кредитів/годин)

Рисунки інтер'єрів унікальних архітектурних споруд.
Лінійно-конструктивне моделювання форми. Передача світлотіньової пульсації простору інтер'єру.
Визначення архітектурної домінанти засобами рисунка.
Передача повітряної перспективи.
Формування образної передачі архітектурного мотиву засобами рисунка.
Світлотіньові відношення в плерному рисунку.
Вдосконалення майстерності рисунку різноманітними графічними матеріалами.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Вміти професійно володіти різноманітними засобами зображення людини і ландшафту. Виразити свої думки у візуальному вигляді.	виробнича, соціально- виробнича	Проектувальна
Знати головні принципи моделювання форми в середовищі засобами рисунка.		

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Вінтаєва Н.С. Рисунок фігури людини. Навчально-методичний посібник до вивчення дисципліни «Рисунок людини і ландшафту» та самостійної роботи студентів. – Харків, ХДАМГ, 2002. 60с.
2. Гуманитарный комплекс архитектуры. К вопросу о гуманитарных исследованиях в архитектуре /Под общ. ред. С.А.Шубович. - Харьков: ХНАГХ, 2005. – 311 с.
3. Баммес Г. Изображение фигуры человека. –Берлин, 1984. -338 с.
4. Тихонов С.В. и др. Рисунок. Уч. пособие для вузов. –М., 1983. -103 с.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

Мета – вдосконалити просторове мислення, образотворчу майстерність для професійного підходу з різноманітними формами оточуючого світу, вміння орієнтуватися в реальному середовищі і фіксувати своє відношення до нього, виражати свої думки у візуальному вигляді – рисунку.

Завдання

- стимулювати просторово-образне мислення студента образотворчими засобами;
- вміння зображувати ландшафт і людину як частину живої природи і як масштабний стереотип;
- дати студенту системні практичні знання і вміння з рисунку людини і ландшафту для вирішення професійних завдань архітектора.

Предмет вивчення у дисципліні – принципи і методи рисунка людини і ландшафту.

Модуль 1. Вивчення фігури людини як відповідності окремих частин організованому цілому. Вивчення архітектурно-ландшафтного середовища засобами рисунка.

(4 /144 кредитів/годин)

ЗМ 1.1. Начерки і зарисовки фігури людини.

ЗМ 1.2. Рисунок фігури людини. Вивчення пластичної анатомії фігури людини як конструктивної основи зображення.

ЗМ 1.3. Рисунок архітектурно-ландшафтного середовища.

Аннотация программы учебной дисциплины

Цель – совершенствование пространственного мышления, изобразительного мастерства в профессиональном подходе с разнообразными формами окружающего мира. Развитие умения ориентироваться в реальной среде и фиксировать своё восприятие окружающего мира, выражать свои мысли в визуальном виде – рисунке.

Задачи

- стимулировать пространственно-образное мышление студента средствами рисунка,
- развить умения изображать ландшафт и человека, как часть живой природы и как масштабный стереотип.
- дать студенту системные знания и умения в области рисунка человека и ландшафта для решения профессиональных задач архитектора.

Предмет изучения дисциплины – принципы и методы рисунка человека и ландшафта.

Модуль 1. Изучение фигуры человека как соответствия отдельных частей организованному целому. Изучение архитектурно-ландшафтной среды средствами рисунка.

(4 /144 кредит/час)

ЗМ 1. 1. Наброски и зарисовки фигуры человека.

ЗМ 1.2. Рисунок фигуры человека в определённой среде.

ЗМ 1.3. Рисунок архитектурно-ландшафтной среды.

Annotation of the program of educational discipline

Target – perfection of spatial thought, graphic trade in the professional approach with the various forms of outward things.

Development of ability to be oriented in the real environment and fix its perception of outward things, to express its thoughts in the visual kind – picture.

Tasks

- to stimulate the spatial-vivid thought of student by the tools of picture
- to develop abilities to represent a landscape and man, as part of living nature and as a scale stereotype.
- to give to the student the system knowledges and abilities in area of picture of man and landscape for the decision of professional tasks of architect.

Article of study of discipline – principles and methods of picture of man and landscape.

Module 1. Study of figure of man as accordances of separate parts organized whole. (4 / 144 credit/hour)

Z/M.1.1. Study of figure of man.

Z/M.1.2. Picture of figure of man in the definite environment.

Z/M.1.3. Picture of architectural-landscape environment.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит/ /годин	Семестр (и)	Години								Екзамен (семестр)	Заліки (семестр)
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр.роб	КП/КР	РГР		
7.120102- Містобудування	4/144	10	48		48	-	96	-	-	-	-	10

2.2. Зміст дисципліни

(Рисунок людини і ландшафту)

Модуль 1. Вивчення фігури людини як відповідності окремих частин організованому цілому. Вивчення архітектурно-ландшафтного середовища засобами рисунка.

(4 /144 кредитів/годин)

Змістові модулі (ЗМ)

ЗМ 1.1. Начерки і зарисовки фігури людини.

(1/36 кредитів/годин)

Навчальні елементи

1. Вивчення руху фігури людини засобами начерку.
2. Визначення характерних рис фігури людини у начерку.
3. Вдосконалення майстерності миттєвого зображення натури.

ЗМ 1.2 Рисунок фігури людини.

Вивчення пластичної анатомії фігури людини як конструктивної основи зображення.

(2/72 кредитів/годин)

Навчальні елементи

1. Визначення пропорцій і руху фігури людини одночасно з конструктивною побудовою.
2. Розгляд скелету людини як рухливої конструкції.
3. Вивчення м'язів фігури людини як основи її зовнішнього рельєфу.
4. Використання основних «точок-маяків» у вивченні руху людини.
5. Моделювання форми фігури людини в просторі за допомогою світлотіні.

ЗМ 1.3. Рисунок архітектурно-ландшафтного середовища.

(1/36 кредитів/годин)

Навчальні елементи

1. Рисунки інтер'єрів унікальних архітектурних споруд. Лінійно-конструктивне моделювання форми. Передача світлотіньової пульсації простору інтер'єру.
2. Визначення архітектурної домінанти засобами рисунка.
3. Передача повітряної перспективи.
4. Формування образної передачі архітектурного мотиву засобами рисунка.
5. Світлотіньові відношення в плерному рисунку.
6. Вдосконалення майстерності рисунку різноманітними графічними матеріалами.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1	4 / 144		48		96
ЗМ 1.1.	1 / 36		16		20
ЗМ 1.2	2 / 72		16		56
ЗМ 1.3	1 / 36		16		20

2.4. Практичні заняття (денне навчання)

Зміст	Кількість годин 7.120102 - Містобудування за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)				
Начерки і зарисовки фігури людини.	4				
Вивчення пластичної анатомії фігури людини як конструктивної основи зображення.	4				
Рисунок оголеної фігури людини.	16				
Рисунки інтер'єрів унікальних архітектурних споруд.	8				
Рисунки фрагментів інтер'єру.	8				
Рисунки історичних ансамблів міста.	4				
Рисунки панорамного ландшафту.	4				

2.5. Самостійна навчальна робота студента

Форма самостійної роботи – рисунки.

Обсяг – 96 годин.

1. Начерки фігури людини – 20 годин
2. Вивчення пластичної анатомії фігури людини як конструктивної основи зображення – 16 годин.
3. Зарисовки кінцівок фігури людини – 20 годин.
4. зарисовки фігури людини в складному ракурсі. – 20 годин.
5. Рисунки інтер'єрів унікальних архітектурних споруд – 5 годин.
6. Рисунки фрагментів інтер'єру – 5 годин.
7. Рисунки історичних ансамблів міста – 5 годин.
8. Рисунки панорамного ландшафту – 5 годин.

2.6. Засоби контролю та структура залікового кредиту

	Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів		
ЗМ 1.1	Начерки і зарисовки фігури людини.	20%
ЗМ 1.2	Рисунок фігури людини. Вивчення пластичної анатомії фігури людини. Визначення пропорцій і руху фігури людини одночасно з конструктивною побудовою. Розгляд скелету людини як рухливої конструкції. Вивчення м'язів фігури людини як основи її зовнішнього рельєфу. Використання основних «точок-маяків» у вивченні руху людини. Моделювання форми фігури людини в просторі за допомогою світлотіні.	20%
ЗМ1.3	Рисунок архітектурно-ландшафтного середовища: Рисунки інтер'єрів унікальних архітектурних споруд. Рисунки фрагментів інтер'єру. Рисунки історичних ансамблів міста. Рисунки панорамного ландшафту.	20%
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1		40%
Всього за модулем 1		100%

2.7. Інформаційно-методичне забезпечення

	Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
	1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1	Вінтаєва Н.С. Рисунок Фігури людини. Навчально-методичний посібник до вивчення дисципліни «Рисунок людини і ландшафту» та самостійної роботи студентів. – Харків, ХДАМГ, 2002. 60с.	ЗМ 1.2., ЗМ1.1.,
2	Бурак М.П., Шубович С.О., Соловійова О.С. Альбом «Місто очима студентів» Навч. видання. – Харків: ХНАМГ, 2005 – 114с	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2., ЗМ 1.3.,
3	Гуманитарный комплекс архитектуры. К вопросу о гуманитарных исследованиях в архитектуре /Под общ. ред. С.А.Шубович. - Харьков: ХНАГХ, 2005. – 311 с.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2., ЗМ 1.3.,
4	Вінтаєва Н.С.Рисунок людини і ландшафту в архітектурному навчанні. Навчальний посібник з грифом МОН. . – Харків, ХДАМГ, 2007. 134с.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2., ЗМ 1.3.,
	2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
1	Барщ А.О. Наброски и зарисовки.– М.,1970. -165 с.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2., ЗМ 1.3.
2	Тихонов С.В. и др. Рисунок. Уч. пособие для вузов. –М., 1983. -103 с	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2., ЗМ 1.3.
3	Баммес Г. Изображение фигуры человека. –Берлин, 1984. -338 с.	ЗМ 1.2.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та робоча програма дисципліни «Рисунок людини та ландшафту» (для студентів 5 курсу денної форми навчання напрямку 1201 – «Архітектура» спеціальностей 7.120102 – «Містобудування»)

Укладач: Наталія Сергіївна Вінтаєва

План 2009, поз. 979 Р

Підп. до друку 30.11.2009	Формат 60х84 1/16	Папір офісний.
Друк на ризографії.	Умовн.-друк. Арк.0,7	Обл.-вид. арк. 1,0
Замовл. № 5708	Тираж 10 прим.	
61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12		
Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ		
61002, Харків, вул. Революції, 12		